

KUMPPANUUSAVUSTUSHAKEMUS POHJOIS-SAVO // Sairaalaklovnit ry
Ikiklovnit -iloa kaiken ikää! Klovnitoimintaa muistisairaille ikäihmisille

	TARVE	TAVOITE	KOHDERYHMÄ	TOIMENPIDE/TOIMINTA	MITTARIT	TAVOITELTU TULOS
1.	THL:n toteuttaman kyselyn perusteella (Kerro palvelustasi - kysely 2024) yksinäisyys on vanhuspalvelujen yleisin ongelma. Ympäri- vuorokautisen palveluasumisen asukkaista 22 % kokee itsensä yksinäiseksi koko ajan tai usein. Vain 30 % ympäri- vuorokautisen asumisen asiakkaista ajatteli mielekstä virkistystoimintaa olevan täysin riittävästi vuonna 2024. (https://um.fi/URN:NBN:fi-fe2024100476077).	Muistisaira- an mieliala kohenee.	Muistisaira- at ikäihmiset ympäri- vuorokautisen hoivan ryhmä- kodeissa. Välillisesti hoito- henkilökunta ympäri- vuorokautisen hoivan ryhmä- kodeissa.	Säännölliset klovnivierailut ja moniammatillinen yhteistyö hoito- henkilökunnan kanssa. Ikiklovnivierailuja toteutetaan Pohjois- Savon ympäri- vuorokautisen palveluasumisen ryhmä- kodeissa vuonna 2025 yhteensä 56 kpl (18 kpl hyvinvointialueen kumppanuusavustuksella ja 38 kpl STEAn avustuksilla). Klovnit vierailivat vuosittain kolmessa hoivakodissa/ yksikössä kussakin 18 viikon ajan kerran viikossa. Mahdollisuuksien mukaan yksi 18 viikon jakso per hyvinvointialue toteutetaan joka toinen vuosi keskusta- alueen ulkopuolella, jolloin toiminnan saavutettavuus laajenee maakuntiin. Klovnivierailujen toiminta- aika on 10 kk/ vuosi, työ lomineen ja koordinoititöineen 12 kk/ vuosi. Tavoitteiden saavuttamiseksi hoito- henkilökunnan kanssa toteutetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista yhteistyötä.	– Muistisaira- an mieliala parane- e klovnivierailun aikana (%- osuus kohtaamisista, työntekijöiden tekemät systemaattiset havainnot). – %- osuus vastaajista, jotka ovat täysin tai osin samaa mieltä väittämistä: Asukas reagoi myönteisesti klovnien läsnäoloon, klovnikäynnit vaikuttavat myönteisesti asukkaan arkeen hoivakodissa, klovnit keventävät yksikön ilmapiiriä, klovnikäyntien vaikutus on havaittavissa asukkaissa vielä käynnin jälkeenkin.	Muistisaira- an mieliala ja itsetunto kohentuu, ja hän on paremmalla tuulella. Positiiviset tunteet ja niiden ilmaiseminen lisääntyy. Keventynyt olo ja iloinen mieli jatkuvat vielä klovnikäyntien jälkeenkin. Hoito- henkilökunnalle toteutetun kyselyn perusteella 93 % vastaajista on sitä mieltä, että asukas reagoi myönteisesti klovnien läsnäoloon. 90 % mukaan klovnikäynnit vaikuttavat myönteisesti asukkaan arkeen hoivakodissa ja 89 %:n mukaan klovnit keventävät yksikön yleistä ilmapiiriä. (Saira- alaklovnit ry, kysely hoito- henkilökunnalle 2022–, n=196)
2.	Ikäntyneiden ja muistisairaiden määrät kasvavat lähivuosina. Yhä suurempi joukko väestöstä tarvitsee palveluita toimintakyvyn heikentymisen ja muistisaira- uuden myötä. (THL:n tiedote 6.3.2024: Muistisaira- uuteen sairastuu huomattavasti aiempaa arvioitua useampi – sairastuneita on vuonna 2040 lähes 250 000).	Muistisaira- an toimintakyky paranee.	Muistisaira- at ikäihmiset ympäri- vuorokautisen hoivan ryhmä- kodeissa. Välillisesti hoito- henkilökunta ympäri- vuorokautisen hoivan ryhmä- kodeissa.	Säännölliset klovnivierailut ja moniammatillinen yhteistyö hoito- henkilökunnan kanssa. Toiminnassa otetaan käyttöön Heksu (henkilökohtainen klovnitoiminnan suunnitelma) - menetelmä, jossa klovnit yhdessä hoito- henkilökunnan kanssa määrittelevät toimintajakson alussa asukkaalle omat tavoitteet klovnikohtaamiseen. Suunnitelmassa otetaan huomioon asukkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet, ja sen toteutumista seurataan jokaisen 18 viikon mittaisen toimintajakson ajan. Suunnitelma voi asukkaasta riippuen olla esimerkiksi liikkumiseen kannustaminen, vuorovaikutukseen rohkaiseminen tai ilon ja positiivisuuden lisääminen arkeen.	– %- osuus vastaajista, jotka ovat täysin tai osin samaa mieltä väittämistä: Klovnit edistävät asukkaan toimintakykyä. – Asukkaan fyysisen aktiivisuuden lisääntyy klovnivierailun aikana (%- osuus kohtaamisista, työntekijöiden tekemät systemaattiset havainnot)	Muistisaira- an yleinen toimintakyky parantuu ja hän on virkeämpi ja aktiivisempi. Muistisairas kokee tulleen nähdyksi ja kohdatuksi omista lähtökohdistaan käsin yksilöllisesti. Hoito- henkilökunnasta 83 % on sitä mieltä, että klovnit vaikuttavat positiivisesti asukkaiden toimintakykyyn (eos = 11 %). (Saira- alaklovnit ry, kysely hoito- henkilökunnalle 2022–, n=196). Klovnien tekemien systemaattisten havaintojen perusteella klovnikohtaamisen aikana 88 %:lla muistisairaista parani mieliala, 69 %:lla hermostuneisuus väheni, 74 % fyysinen aktiivisuus lisääntyi ja 92 % sosiaalinen kanssakäyminen lisääntyi.
3.	Ympäri- vuorokautisessa hoivassa kulminoituvat elämän isot muutokset liittyen asumismuodon muutokseen ja toimintakyvyn heikkenemiseen. Klovnitoiminta vapauttaa hoitajien resursseja varsinaiseen hoivatyöhön ja varmistaa osaltaan, että myös muistisairaiden oikeus kulttuuriin ja itselmaisuu- den toteutuu.	Muistisaira- an sosiaalinen toimijuus vahvistuu.	Muistisaira- at ikäihmiset ympäri- vuorokautisen hoivan ryhmä- kodeissa sekä muistisairaiden omaiset. Välillisesti hoito- henkilökunta ympäri- vuorokautisen hoivan ryhmä- kodeissa.	Säännölliset klovnivierailut ja moniammatillinen yhteistyö hoito- henkilökunnan kanssa. Lisäksi tavoitteellinen työ muistisaira- an ja hänen omaistensa vuorovaikutuksen tukemiseksi klovnierian keinoin. Hoivayksikössä järjestetään yhtenä toimintakertana omaistenpäivä, johon asukkaiden omaisia kutsutaan kootusti. Omaisille annetaan taidelähtöisiä välineitä muistisairaiden kanssa kommunikointiin ja kerrotaan klovnitoiminnasta hoivayksikössä.	– Asukkaan vuorovaikutus hoito- henkilökunnan/ muiden asukkaiden/ läheistensä kanssa lisääntyy klovnivierailun aikana (%- osuus kohtaamisista, työntekijöiden tekemät systemaattiset havainnot) – %- osuus vastaajista, jotka ovat täysin tai osin samaa mieltä väittämistä: Klovnit edistävät asukkaan ja hoito- henkilökunnan välistä vuorovaikutusta, klovnit edistävät asukkaan ja heidän läheistensä välistä vuorovaikutusta, sain saira- alaklovnilta uusia keinoja ja menetelmiä muistisaira- an läheiseni kohtaamiseen.	Muistisairas on enemmän kontaktissa toisiin asukkaisiin ja koettu merkityksellisyys lisääntyy. Omaisten ja hoitajien suhte muistisairaisiin syvenee, ja koko ryhmä- kodin tunnelma kevenee. Omaisten on löytänyt uudenta- isia välineitä muistisaira- an läheistensä kanssa vuorovaikutuksessa olemiseen. Positiiviset kokemukset ja yhteinen jaettu ilo vahvistavat omaisen ja muistisaira- an omantunnonarvoa, tukevat omannäköistä elämää sekä tuovat huumoria haastaviin tilanteisiin. 66 % hoito- henkilökunnasta on sitä mieltä, että klovnit edistävät vuorovaikutusta hoitajien ja asukkaiden välillä (eos=35 %). (Saira- alaklovnit ry, kysely hoito- henkilökunnalle 2022–, n=196)